

ES Bērnu līdzdalības platforma
Ceturtnā apspriešanās

BĒRNU VIEDOKLIS PAR NABADZĪBU UN SOCIĀLO IEKĻAUSĀNU

Bērnu viedokļu apkopojums

Marts 2026

PAR KO IR RUNA?

Ikvienam bērnam un pusaudzim vajadzētu dzīvot laimīgu un veselīgu dzīvi. Dažiem bērniem vajadzīgs papildu atbalsts, piemēram, mācībām, veselības aprūpei, pārtikai vai mājoklim.

Tāpēc Eiropas Savienības (ES) valstīm ir nacionālie plāni, kas ļauj palīdzēt šādiem bērniem. Minēto plānu pamatā ir Eiropas Garantija bērniem.

ES pārbauda, kā darbojas Garantija un nacionālie plāni.

Tāpēc bija svarīgi uzzināt tieši bērnu un pusaudžu, kas jaunāki par 18 gadiem, domas par dzīvi un situāciju viņu valstī.

No 2025. gada 17. oktobra līdz 8. decembrim bērni visā ES piedalījās tiešsaistes apsekojumā, fokusa grupās un intervijās ES Bērnu līdzdalības platformā.

KAS PIEDALĪJĀS?

41 736 bērni
un 8 līdz 17 gadus veci pusaudži

No visām
27 ES valstīm,
un daži pilsoņi, kas dzīvo ārzemēs

Tiešsaistes apsekojumā,
26 fokusa grupās
un **45 individuālās intervijās**

meiteņu **52%**

zēnu **43%**

citu **3%**

nevēlējās atklāt **2%**

ATSLĒGVĀRDI

 Nabadzība	ģimenei nav pietiekami daudz naudas pamatvajadzībām, piemēram, pārtikai, mājoklim un apkurei
 Sociālā iekļaušana	piederības sajūta, taisnīga attieksme un iespējas piedalīties visos ikdienas dzīves aspektos
 Eiropas Garantija bērniem	ES plāns, kas palīdz valstīm uzlabot bērnu piekļuvi pamatpakalpojumiem
 Diskriminācija	pret kādu izturas netaisnīgi tādēļ, ka viņš ir atšķirīgs, vai kādas viņa īpatnības dēļ
 Šķērslis	cilvēkam ir grūtības saņemt vajadzīgo palīdzību un atbalstu vai iesaistīties sadarbībā ar citiem un justies iekļautam

BĒRNU SVARĪGAIS VĒSTĪJUMS

Daudzi bērni teica, ka palīdzība un pakalpojumi ir un ka šis un tas ir uzlabojies. Taču ne visi bērni var izmantot šo atbalstu vienādi.

Tas nozīmē, ka pat tad, ja bērniem ir vienādas tiesības, ikdienā viņiem ne vienmēr ir vienādas iespējas.

KĀDU RĪCĪBU BĒRNI GAIDA?

Lai pret bērniem izturētos ar cieņu, palīdzētu viņiem justies droši, lai būtu aizsargāts viņu privātums un lai viņus neatstumtu

Lai atbalsts būtu praktisks, savlaicīgs un uzticams, jo īpaši bērniem, kuriem jāpārvar lielāki šķēršļi

Lai samazinātu vai atceltu izmaksas ģimenēm, kurām tas nepieciešams, un visi bērni varētu justies piederīgi

Lai bērnos ieklausītos, pirms pieņem lēmumus, kas ietekmē viņu dzīvi, un parādītu, ko mainījis viņu paustais viedoklis

IEKĻAUŠANA UN TAISNĪGA ATTIEKSME

Bērnu viedoklis

- Nabadzība var likt bērniem kaunēties vai justies atstumtiem pat tad, ja ir pieejami atbalsta pakalpojumi, jo viņi var raizēties, ka pret viņiem izturas citādi vai ka citi viņus nosoda
- Daži bērni izjūt diskrimināciju invaliditātes, etniskās piederības, migrācijas, dzimuma un citu atšķirību dēļ
- Bērni jūtas droši, ja pieaugušie viņus atbalsta, ievēro skaidrus noteikumus un procedūras un rīkojas taisnīgi un konsekventi
- Bērni jūtas iekļauti, ja viņiem apkārt ir pieaugušie, kuriem var uzticēties un kuri viņus uztver nopietni un ieklausās viņu teiktajā

Bērnu lūgums

- Lai atbalsts būtu praktisks, tiktu sniegts īstajā laikā un konsekventi, jo īpaši bērniem, kuriem jāpārvar lielāki šķēršļi vai kuriem nepieciešama papildu palīdzība
- Pieaugušajiem būtu jāvēršas pret iebiedēšanu un diskrimināciju, tiklīdz to pamana, un jāaizsargā bērnu cieņa, izturoties pret viņiem cieņpilni un aizstāvot viņu tiesības
- Atbalstam būtu jāaizsargā bērnu privātums, un tas būtu jāsniedz tā, lai viņi tā dēļ netiktu izolēti un nejostos citādāki par pārējiem
- Nodrošināt jēgpilnus veidus, kā bērni var piedalīties lēmumu pieņemšanā un redzēt, kas mainījies viņu teiktā dēļ

Bērnu raizes ir istas un ir pelnijušas, ka tās uztver nopietni un atzist pat tad, ja pieaugušo acīs tās nav svarīgas.

raksta 16 vai 17 gadus vecs zēns no Rumānijas

Katrs bērns ir pelnījis, lai viņam būtu mājas, internets, ēdiens, resursi, veselības aprūpe un izglītība, neatkarīgi no viņa piederības noteiktai etniskajai, reliģiskajai vai citai grupai, taču ne visi bērni to saņem, – tam būtu jāmainās.

raksta 15 gadus vecs zēns no Bulgārijas

IKDIENA SKOLĀ

Bērnu viedoklis

- Ekskursijas, dalība aktivitātēs un aprīkojums var maksāt naudu, un šo izmaksu dēļ ne visi bērni var piedalīties
- Papildu palīdzība mācībās ne vienmēr ir pieejama, kad bērniem tā ir vajadzīga
- Pārbaudes darbi, mājasdarbi un eksāmeni var radīt lielu spiedienu un stresu
- Iebiedēšana un diskriminācija var likt skolā nejusties droši
- Atbalsts bērniem ar invaliditāti un papildu vajadzībām skolā ikdienā ne vienmēr labi darbojas

Bērnu lūgums

- Nodrošināt, ka skolas aktivitātes ir bez maksas vai ne tik dārgas, un iepriekš skaidri izskaidrot visas izmaksas, ieskaitot visas papildu maksas, piemēram, par materiāliem, ekskursijām vai aprīkojumu, ar ko ģimene, iespējams, sākumā nemaz nerēķinās
- Noteikt skaidrus noteikumus par iebiedēšanu un diskrimināciju, nodrošināt, ka ikviens tos saprot un konsekventi ievēro, lai būtu skaidrs, kādas būs sekas kaitējošai uzvedībai, un bērni justos droši, cienīti un spējīgi piedalīties skolas dzīvē
- Nodrošināt, ka bērni var saņemt atbalstu mācībās un ka skolas konsultanti un skolas medmāsas ir pieejamas, kad bērniem tas vajadzīgs
- Iekļaut bērnus skolas lēmumos, uzklaut bērnu teikto un, pamatojoties uz to, veikt izmaiņas

Daudzi skolēni nevar atļauties piedalīties ekskursijās vai maksas pasākumos, un pat nelielas izmaksas var likt viņiem justies atstumtiem.

fokusa grupa, 16 līdz 17 gadus veci skolēni,
Rumānija

Būtu labi, ja skolā tiktu atvēlēts laiks sarunām par to, kas notiek un kā mēs jūtamies.

raksta 15 gadus veca meitene
no Dānijas

VESELĪBAS APRŪPE

Bērnu viedoklis

- Ja palīdzība un atbalsts ilgi jāgaida, bērni var to nesaņemt, jo īpaši psihoemocionālās veselības jomā
- Dažām ģimenēm ir grūti nokļūt uz veselības aprūpes pakalpojumu, jo īpaši specializēto pakalpojumu, sniegšanas vietām, un tas var būt ļoti grūti ģimenēm, kas dzīvo laukos
- Maksa var būt šķērslis, jo īpaši par zobārsta pakalpojumiem, psihoemocionālās veselības atbalstu un citu speciālo terapiju
- Daži bērni nezina, kur vērsties pēc palīdzības, jo īpaši, ja vecāki nevar viņus atbalstīt

Bērnu lūgums

- Ātrāka piekļuve ārstiem un aprūpes speciālistiem, kad bērniem to vajag
- Cenas ziņā pieejama aprūpe ģimenēm, kurām vajadzīgs papildu atbalsts, ieskaitot zobārstniecību un tādu specializētu aprūpi kā redzes pārbaudes un brilles, psihoemocionālās veselības atbalsts un logopēds
- Skaidra un bērniem draudzīga informācija par to, kur saņemt atbalstu
- Labāks un ātrāks psihoemocionālās veselības atbalsts, ieskaitot atbalstu skolās

Tas var notikt šādi: es saņemu drosmi, "labi, šodien es to pateikšu", un tad viņas [skolas medmāsas] tur nemaz nav.

raksta 17 gadus veca meitene no Zviedrijas

Katrā skolā vajadzētu būt vismaz vienam psihologam un vienam sociālajam darbiniekam.

raksta 8 gadus veca meitene no Portugāles

ĒDIENS, IESKAITOT ĒDIENREIZI SKOLĀ VIENREIZ DIENĀ

Bērnu viedoklis

- Veselīgs ēdiens ir svarīgs veselībai un mācībām, taču ne visi bērni to katru dienu dabū
- Ne visās skolās pieejamas bezmaksas pusdienas, un daži vecāko klašu skolēni tās nevar saņemt, jo neatbilst noteikumiem, lai gan nāk no ģimenes, kurai ir materiālas grūtības
- Skolas ēdiens ne vienmēr ir kvalitatīvs, vai arī ir nepievilcīgs un negaršīgs
- Veselīgi produkti bieži vien ir dārgāki nekā pārstrādāti un ne tik veselīgi pārtikas produkti, tādēļ ģimenes taupības nolūkos var dot tiem priekšroku, lai gan labprātāk izvēlētos veselīgāku pārtiku
- Brīvlaikā, kad skolas ir slēgtas, bezmaksas pusdienas skolā var netikt piedāvātas, un tas nozīmē, ka daži bērni šajā laikā var nesaņemt tādu pašu ēdināšanas atbalstu

Bērnu lūgums

- Lai būtu vismaz viena veselīga ēdienreize pa dienu skolā bez maksas vai par pieņemamu cenu
- Lai skolā būtu pieejamas lētas un veselīgas uzkodas un dzērieni
- Lai ēdiens skolā būtu kvalitatīvāks un daudzveidīgāks, ieskaitot augļus un dārzeņus
- Lai būtu ēdināšanas atbalsts brīvdienās un laikā, kad skola ir slēgta, piemēram, brīvdienpu grupu vai pārtikas kuponi, kas palīdzētu nodrošināt, ka bērni arvien ir pietiekami paēduši arī, kad skola ir slēgta

Skolām būtu jānodrošina bezmaksas veselīgas ēdienreizes vai uzkodas skolā. Skolai vajadzētu būt vietai, kur jūtamies droši.

raksta 16 gadus vecs zēns no Polijas

Mums būtu jāpievērš uzmanība tam, lai parādītu vecākiem un bērniem, kā mājās ēst veselīgi. Tas būtu vairāk jā māca.

raksta 17 gadus vecs zēns no Ungārijas

DZĪVESVIETA

Bērnu viedoklis

- Drošas mājas palīdz bērniem sajūst, ka viņi ir drošībā un par viņiem rūpējas, un tas palīdz viņiem labi mācīties un būt veseliem
- Daži bērni dzīvo mājās, kur ir auksti, liels mitrums vai kurās ir pārāpdzīvotība
- Ģimenei var būt grūtības samaksāt par ūdeni, gāzi, elektrību un ūdeni, un tas dažiem bērniem var likt raizēties par to, ka citi bērni pazaudē mājas vai ir spiesti doties prom no draugiem un skolas
- Jaunieši, kas dodas prom no aprūpes vietas, ne vienmēr saņem pietiekamu mājokļa pabalstu, kad sāk dzīvot patstāvīgi

Bērnu lūgums

- Mājai jābūt siltai, drošai un labā stāvoklī, un problēmas jānovērš ātri, lai bērni varētu dzīvot ērtos apstākļos un būt veseli
- Jāpalīdz ģimenēm, kurām nav daudz naudas, samaksāt par ūdeni, apkuri, ūdeni un enerģiju
- Jāparūpējas, lai bērniem būtu pietiekami daudz vietas un privātuma, arī vieta, kur var mierīgi mācīties
- Labāk jāatbalsta jaunieši, kuri dodas prom no audžuģimenes vai bērnu nama

Tas ir jautājums par cienu vai apkaunojumu: vai tevi ir pašam sava telpa, tirs un silts mitekļis?

raksta bērns no Francijas

Apsaimniekotājiem būtu jāuzliek juridisks pienākums ievērot minimālos standartus, lai no krāna tek tirs ūdens, lai ir pietiekami laba izolācija.

raksta 17 gadus veca meitene no Vācijas

KAS NOTIKS TĀLĀK?

2026. gadā ES izmantos bērnu pausto viedokli kopā ar informāciju, ko snieguši pieaugušie katrā valstī, lai pārskatītu progresu un uzlabotu plānus bērnu nabadzības un atstumtības novēršanai. Bērnu viedokļi palīdzēs ES pārskatīt Eiropas Garantiju bērniem un nacionālos plānus.

Saite uz QR kodu: : https://eu-for-children.europa.eu/childrens-voices_lv

Ja jums vēl nav 18 un ir jārūnā ar kādu par to, kā jūtaties, sazinieties ar uzticamu pieaugušo vai sazinieties ar bērnu palīdzības dienestu savā valstī.

#EUChildParticipation